

**ПЗВО «МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ПИЛИПА ОРЛИКА»
Кафедра психології та педагогічної освіти**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ
ОСВІТИ»**

Освітня програма Дошкільна освіта

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 8 від — 20 лютого 2020 р.

Миколаїв 2019-2020

1. Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Теорія та методика виховної роботи в закладах дошкільної освіти
Викладач	канд.пед. наук. Безушко Світлана Володимирівна
Профайл викладача	https://chmnu.edu.ua/kafedra-pedagogi/
Контактний тел.	+380633668797
E-mail:	bsv6677@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	https://mku.edu.ua Moodle
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за попередньою домовленістю Середа та Четвер з 12.00 до 13.00 <i>Онлайн консультації:</i> за попередньою домовленістю Viber +380632016579 в робочі дні з 9.00 до 17.00

2. Анотація до дисципліни

Дисципліна «Теорія та методика виховної роботи в закладах дошкільної освіти» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців. Так, у змісті курсу методики виховної роботи розкривається сутність виховання як цілісної системи, визначеність мети виховання соціальним життям, педагогічні умови, що забезпечують ефективний виховний вплив на формування особистості та методи формування особистості їх науково-методологічні засади. Розкрито роль емоційного чинника в педагогічному процесі. Велику роль приділено методам пізнання, самопізнання й саморегуляції особистості організації та вихованню колективу координації виховної діяльності педагогів формуванню морального досвіду на основі різнопланової діяльності школярів і молоді роботі з батьками тощо.

3. Мета дисципліни

Метою дисципліни є набуття студентами системи знань, вмінь і навичок з методики виховної роботи, необхідних для організації виховної діяльності з дітьми та підлітками, формування особистості фахівця, розвиток професійних якостей, особистої ерудиції студентів, професійної компетентності, творчої професійної спрямованості. А також цей курс передбачає забезпечення студентів необхідними компетенціями у сфері виховної взаємодії з вихованцями різних вікових категорій, педагогічними вміннями (методикою) та практичним досвідом, педагогічною практикою. Цей курс синтезує головні положення філософського, теоретико- методичного характеру в поєднанні з елементами педагогічної майстерності та сучасної педагогічної технології.

Результати навчання

Завдання навчальної дисципліни: Програмовий матеріал являє собою чітку структуру виховного процесу, компонентами якого є мета і зумовлені нею завдання, принципи та зміст виховання. Сучасний зміст виховання в Україні складає науково обґрунтована система загальнокультурних і національних цінностей та відповідна сукупність соціально значущих якостей особистості, що характеризують її ставлення до суспільства і держави, інших людей, самої себе, праці, виконання своїх обов'язків перед собою та перед своєю державою. Зміст

програмового матеріалу зорієнтований на методичну підготовку майбутніх фахівців до формування в учнів системи загальнокультурних і національних цінностей та відповідної сукупності соціально значущих якостей особистості, що характеризують її ставлення до суспільства і держави, інших людей, самої себе, праці, природи, мистецтва. ознайомити студентів із теоретичними основами організації процесу виховання;

- розкрити сутність складових виховних технологій – методів, прийомів, форм і засобів виховання;
- сформувати елементарні практичні вміння та навички організації і проведення різних форм виховних справ з учнями різного віку;
- ознайомлення студентів з специфікою виховної діяльності вчителя початкових класів в умовах розбудови української національної школи;
- формування практичних вмінь та навичок здійснення цілеспрямованого виховного процесу; стимулювання пізнавальної та творчої активності студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Теорія і методика виховної роботи» студенти повинні:

знати: в процесі вивчення курсу студенти знайомляться з понятійним апаратом. Програмою навчальної дисципліни передбачено вивчення технологій виховного процесу, складовими якого є форми організації, методи як способи впливу на дітей та підлітків, прийоми та засоби виховання. В ході проведення практичних занять, передбачених програмою, студенти мають можливість набувати конструктивних вмінь моделювання форм організації пізнавальної, трудової, фізкультурно-оздоровчої, культурно-масової діяльності молодших школярів в позаурочний час. Навчальна дисципліна передбачає вивчення технології організації учнівського колективу, розвиток організаторських здібностей, творчої самодіяльності школярів через організацію колективних творчих справ.

вміти: володіти понятійним апаратом теоретичних основ процесу виховання. Аналізувати сучасні підходи до виховання, цільові стратегії та програми виховання. Розуміти сутність основних методів, засобів і форм виховання як складових виховних технологій. Оволодівати методикою підготовки і проведення різних форм позакласної виховної роботи. Знати вимоги до виховної діяльності педагога. Вміти діагностувати рівень вихованості учнів і виявляти проблеми у їх розвитку і поведінці. Добирати оптимальний методичний інструментарій для організації виховної роботи. Організовувати та проводити різні форми позакласної виховної роботи. Реалізовувати інноваційні виховні технології на практиці. Аналізувати ефективність виховної діяльності.

5. Компетентності

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями**

I. Загальні компетентності

КЗ-1. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку і виховання дітей дошкільного віку; чинним нормативним забезпеченням дошкільної освіти тощо.

КЗ-3. Дослідницько-праксеологічна. Здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми, зокрема у процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.

КЗ-4. Комунікативна. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формами) у різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння застосовувати різні види і стилі мовленнєвого спілкування у ситуаціях запобігання й урегулювання конфліктів.

КЗ-5. Громадянська компетентність. Здатність активно, відповідально й ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства.

Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури і технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема дітей, що перебувають у закладі дошкільної освіти; використовувати способи діяльності і моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України.

КЗ-6. Етична. Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських і національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вихователя закладу дошкільної освіти).

КЗ-9. Адаптивна. Здатність до адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії у нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають розвиток і виховання дошкільників, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією закладу дошкільної освіти й колегами.

КЗ-10. Рефлексивна. Здатність ефективно й адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє розвитку і саморозвитку особистості вихователя. Здатність оцінювати результати педагогічних впливів і забезпечувати якість діяльності розвитку й виховання дошкільників; здатність до педагогічної рефлексії.

II. Спеціальні (фахові) компетентності.

КС-1. Здатність до розвитку у дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-2. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-3. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості (Я дитини і його місце в довкіллі).

КС-9. Здатність до виховання у дітей інтересу і поваги до національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів.

КС-20. Здатність до цілеспрямованого розвитку ціннісних орієнтацій дитини у системі життєдіяльності дошкільників.

Очікувані результати навчання:

ПР-01. Розуміти і визначати психолого-педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються у роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку процесу розвитку дітей раннього й дошкільного віку.

ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-06. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу; здійснювати управління його якістю, керуючись психолого-педагогічними принципами організації освітнього процесу в системі дошкільної освіти при реалізації завдань виховання, цілями навчання і розвитку дітей раннього та дошкільного віку у закладі дошкільної освіти і сім'ї.

ПР-10. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР-12. Знаходити інформацію та самостійно аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини; визначати критерії і показники психічного й психофізичного розвитку дітей на різних етапах раннього та дошкільного віку; враховувати отримані дані при виборі методик і

технологій навчання і виховання, визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку; розробляти ефективні індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього та дошкільного віку.

ПР-19. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-20 Оцінювати власну діяльність з позицій культурно-історичної, екологічної, духовної, морально-естетичної і педагогічної цінності.

6.Формат дисципліни

Blended – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, через супровід в системі Moodle, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.

Під час сесії формат очний (offline/Face to face), у міжсесійний період – дистанційний (online).

7.Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	42
семінарські заняття/практичні/лабораторні	30
самостійна робота	78

8.Ознаки дисципліни

Курс (рік навчання)	Семестр	Кількість кредитів/ годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна/ вибіркова
2	2-3	5/150	3	екзамен	нормативна

9. Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Теорія та методика виховної роботи в закладах дошкільної роботи» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: Загальна педагогіка, Психологія, Вікова психологія,

10.Технічне й програмне забезпечення /обладнання

У період заліково-екзаменаційної сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачем з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, методистом, викладачем.

11. Політика дисципліни

При організації освітнього процесу в Університеті здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про самостійну роботу здобувачів вищої освіти (посилання); Положення про організацію освітнього процесу (посилання); Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення здобувачів вищої освіти

(посилання); Положення про практику здобувачів вищої освіти (посилання); Положення про рейтингову систему оцінювання знань (посилання); Положення про академічну доброчесність (посилання); Положення «Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти» (посилання); Положення про кваліфікаційну (випускову) роботу здобувачів вищої освіти (посилання); Положення про укладання та контроль за виконанням договору про надання освітніх послуг (посилання); Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти (посилання).

12. Схема дисципліни

Тиждень, дата, години	Тема, короткі тези	Форма діяльності (заняття)/Формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання	Вага оцінки
	Тема 1. Сутність процесу виховання. Сучасні підходи до виховання (2 год.) Вступ. Суть процесу виховання. Сутність виховання як цілісної системи. Провідна роль виховання в процесі формування особистості Складові компоненти виховного процесу. Сучасні підходи до виховання. Психологічний і педагогічний підходи до виховання. Суб'єктно-об'єктний підхід до здійснення виховного процесу. Зміст виховання. Особистісний підхід до виховання. Людинознавчий і психологічний підходи до виховання. Мета, завдання, принципи та стратегії виховання. Особливості виховної роботи як різновид виховання	л	п* мр*	Баз. 8 Дод. 9, 10, 12, 14, 26		-
		с	п* мр*		Опрацювати матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації	4
		ср	п* мр*		Самостійне опрацювання літератури	4
	Тема 2. Цільові програми та виховні технології. Система виховної роботи у школі (2 год.) Сучасний зміст виховання. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні. Традиційні і нетрадиційні виховні заходи в системі національного	л	п* мр*	Баз. 1, 3, 6, 10 Дод. 9, 25, 12, 17, 39		-
		с	п* мр*		Опрацювати матеріал, підготуватися до практичного заняття,	4

<p>виховання молодших школярів в сучасній школі. Цільові програми виховання та виховні технології, їх загальна характеристика. Система виховної роботи у класі, школі, план виховної роботи та етапи організації виховної діяльності педагога – вихователя.</p> <p>Основні поняття теми: підходи виховання, цілові програми, виховні технології, зміст виховання, виховний захід, національне виховання, виховна робота</p>				підготувати презентації	
	ср	п* мр*		Самостійне опрацювання літератури	4
<p>Тема 3. Методи та форми виховання, їх класифікація (4 год.)</p> <p>Основні методи впливу на свідомість особистості. Лекція. Методичні прийоми підготовки й читання лекції. Етапи викладу змісту лекції. Прийоми й методи логічно розгорнутого матеріалу дедуктивний та індуктивний методи. Проблемний метод викладу матеріалу. Метод аналогій. Методи дискусійного характеру. Переконавання як метод впливу. Вимоги до переконання. Метод переконання сугестивний, навіювання, метод прикладу. Форми виховання.</p> <p>Основні поняття теми: методи виховання, дедукція, індукція, сугестія, навіювання, переконання.</p>	л	п* мр*	Баз.2, 7, 8, 9		-
	с	п* мр*	Дод.11, 17, 22, 13, 21	Опрацювати матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації	4
	ср	п* мр*		Самостійне опрацювання літератури	4
<p>Тема 4. Методи підготовки та проведення бесіди та диспуту (4 год.)</p> <p>Бесіда, мета бесіди й основні вимоги до неї. Етапи бесіди та їх характеристика. Методика підготовки і проведення бесіди. Проведення фрагментів бесіди, їх аналіз. Методи дискусійного характеру. Методика організації та <u>проведення диспуту</u>. Методика її підготовки і проведення диспуту. Проведення фрагментів диспуту та їх</p>	л	п* мр*	Баз.2, 5, 3, 13		-
	с	п* мр*	Дод. 21, 14, 23, 30, 31	Опрацювати матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації	4
	ср	п* мр*		Самостійне опрацювання	4

	аналіз. Основні поняття теми: бесіда, диспут.				літератури	
Тема 5. Методи підготовки та проведення конкурсних програмі КТД (4 год.) Методика підготовки і проведення конкурсів. Проведення фрагментів конкурсних програм та їх аналіз. Методика КТД - форми колективної творчої діяльності. Основні ознаки методики КТД та етапи її реалізації. Методика й технологія організації діяльності школярів. Колективна творча справа. Етапи розвитку колективної творчої справи. Основні напрями діяльності школярів. Дитячо-юнацькі організації та їх характеристика. Структура організаторської діяльності шкільного колективу. Підготовка до роботи в літніх таборах. Основні поняття теми: КТД, конкурс, дитячо-юнацькі організації .	л	п* мр*	Баз. 2, 9, 11,14			-
	с	п* мр*	Дод.7, 11, 19, 24, 33	Опрацювати матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації	4	
	ср	п* мр*		Самостійне опрацювання літератури	4	
Тема 6. Інтерактив як методична інновація. Методика підготовки і проведення інтерактивного виховного заняття (6 год.) Інтерактивні методи. Види інтерактивних методів. Форми роботи в інтеракції. Специфіка виховної роботи в під час використання інтерактивних методів. Мета, завдання, принципи інтерактивного заняття. Основні етапи підготовки до інтерактивного заходу. Основні поняття теми: інтеракція, гра, рольова гра, робота в парах змінного складу, КВН, тренінг, вистава.	л	п* мр*	Баз. 14, 13, 25			-
	с	п* мр*	Дод. 19, 13, 22, 34, 26	Опрацювати матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації	4	
	ср	п* мр*		Самостійне опрацювання літератури	4	
Тема 7.. Особливості організації проектної діяльності	л	п* мр*	Баз. 34, 3, 5, 8			-

	учнів у позаурочний час (8 год.) Проектна технологія у вихованні. Мета, завдання, принципи проектної діяльності вихованців. Види проектної діяльності індивідуальна, парна, групова. Методи, засоби в проектній діяльності. Організація, підготовка, форми подачі до презентаційних проектів. Основні поняття теми: проект, презентація.	с	п* мр*	Дод. 9, 10, 12, 14, 26	Опрацювати матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації	4
		ср	п* мр*		Самостійне опрацювання літератури	4
	Тема 8. Діагностика ефективності процесу виховання. Методики оцінювання рівнів вихованості (6 години) Діагностика, критерії оцінювання рівнів ефективності виховного впливу. Роль колективу у формуванні особистості. Визначення поняття колективу. Структура шкільного колективу. Координація виховної діяльності вчителів-предметників, педагогів-вихователів, соціальних педагогів, практичних психологів. Особливості виховної роботи з обдарованими дітьми, дітьми з девіаціями. Робота з батьками. Основні напрями й форми роботи класного керівника, куратора групи з батьками. Методики та критерії оцінювання рівнів ефективності виховного впливу. Методика за Н.Є.Щурковою.	л	п* мр*	Баз. 3, 3, 1, 22		-
		с	п* мр*	Дод. 9, 17, 32, 15, 16	Опрацювати матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації	4
		ср	п* мр*		Самостійне опрацювання літератури	3

п* - презентація

мр*-методичні рекомендації

13. Система оцінювання та вимоги

№	Вид діяльності (завдання)	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
---	---------------------------	---------------------	-----------------------------

1	Семинарські заняття	15 семінарських занять. Максимальна кількість балів на семінарі – 4	60
2	Розв'язання тестових завдань	Кожен студент має дати відповіді на тестові питання.	5
3	Підготовка мультимедійних презентацій	Кожен студент має підготувати 1 мультимедійну презентацію: 5 балів	5
4	Написання та захист (презентація) реферату	Оцінювання реферату: 12 балів – написання реферату, 5 балів – захист.	10
5	Залік	В кожному заліковому білеті по 2 питання. Кожне питання оцінюється по 10 балів.	20
	Всього		100

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за освітньою діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти і передбачає диференційований підхід в його організації.

Оцінюватися може виконання здобувачами вищої освіти передбачених завдань, під час роботи над якими здобувачі вищої освіти демонструють власні знання: розгорнуті і стислі усні відповіді, вирішення тестових завдань, написання та захист рефератів, підготовка мультимедійної презентації, виступи в дискусіях тощо.

Вид діяльності (завдання):

1. Практичні заняття

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВИХОВАННЯ

Семинар 1. Тема: Сучасні підходи до виховання. Система виховної роботи у школі (2 год.)

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми. План заняття. Поняття про процес виховання, мета і завдання процесу виховання Сучасні підходи до виховання. Принципи виховання. Виховні технології та цільові програми виховання. Поняття „виховна система”. Складові компоненти системи виховної роботи у школі. Етапи організації виховної діяльності педагога–вихователя. Етапи планування виховної роботи школи. Педагогічні здібності і вміння вихователя.

II. Практична частина Скласти і представити план виховної роботи класу на місяць.

III. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література Основна:[1,6,8,9,12,14] Додаткова:[1,2,3,15,20,21]

Змістовий модуль II.

МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА

Семинар 2. Тема: Вибір методів виховання у діяльності педагога-вихователя.

Активні методи виховання. (2 год.)

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми. План заняття. Методи виховання, їх класифікація. Засоби виховання, їх відмінність від методів. Форми організації виховного процесу.

Класифікація форм організації процесу виховання. Поняття про виховне заняття, виховний захід, виховну справу, колективну творчу справу. Методика підготовки і проведення бесіди з учнями. Методика підготовки і проведення диспуту. Тематика диспутів.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література *Основна:[3,4,5,6,7,8,13] Додаткова*

Семинар 3. Тема: Методи підготовки та проведення конкурсних програмі КТД- форми колективної творчої діяльності (2 год.) I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми. План заняття. Методика підготовки і проведення конкурсу. Методика підготовки та проведення театралізованого шкільного свята.

3. Поняття про колективну творчу діяльність та її основні ознаки.

4. Форми колективної творчої діяльності – методика КТД.

5. Етапи підготовки до проведення позакласних заходів

6. Мета, завдання, зміст виховних справ, їх проведення, структура

II. Практична частина Проведення фрагментів конкурсних програм та їх аналіз. Презентація КТС. Схема аналізу позакласного заходу.

II. Практична частина Проведення фрагментів конкурсних програм та їх аналіз. Презентація КТС.

14

III. Перевірка виконання самостійної роботи.

Модульний контроль знань.

Рекомендована література *Основна:[3,4,5,6,7,8,10,11,13] Додаткова:[2,14,21]*

Змістовий модуль III.

МАЙСТЕРНІСТЬ ПЕДАГОГА У ВИХОВНІЙ ВЗАЄМОДІЇ

Семинар 4. Тема: Інтерактив як методична інновація. Методика підготовки і проведення інтерактивного виховного заняття. (2 години) I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми. План заняття.

1. Інтерактив як методична інновація. Методика підготовки і проведення інтерактивного виховного заняття. Методи роботи в малих групах. Методика підготовки і проведення тренінгових виховних занять.

5. Сучасні ігрові технології, їх місце у виховному процесі

II. Практична частина Підготувати та продемонструвати роботу тренінгу.

III. Перевірка виконання самостійної роботи

Рекомендована література *Основна:[5,6,7] Додаткова:[8,9,13,22,23]*

Семинар 5. Тема: Особливості організації проектної діяльності вихованців у позаурочний час. (2 год.)

I. Теоретична частина. Понятійно-категоріальний апарат теми. План заняття.

1. Особливості організації проектної діяльності учнів у позаурочний час.

2. Методичні поради щодо роботи над проектом (алгоритм).

3. План учнівського проекту. Дитячий заклад відпочинку та оздоровлення загальні характеристики, особливості, складові виховного процесу.

II. Практична частина Презентація учнівських проектів.

III. Перевірка виконання самостійної роботи

Рекомендована література *Основна:[2,4,6,7] Додаткова*

Семинар 6. Тема: Діагностика ефективності процесу виховання.

Методики оцінювання рівнів вихованості. (2 год.) I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми. План заняття. Сутність та види педагогічної діагностики. Загальні методи вивчення колективу та особистості.

3. Структура шкільного колективу.

4. Напрямки виховної діяльності членів шкільного колективу.

5. Специфіка організації виховної роботи з обдарованими дітьми та дітьми з девіаціями.

II. Перевірка виконання самостійної роботи

Модульний контроль знань.

Рекомендована література

Основна: [6,9,14] Додаткова

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I.

Теоретичні основи організації процесу виховання.

Тема: Суть процесу виховання. Сучасні підходи до виховання. (2 годин)

1. Складові компоненти виховного процесу.

2. Зміст виховання школярів у Національній програмі виховання дітей та учнівської молоді в Україні.

3. Скласти таблицю Сучасні підходи до виховання

Тема: Цільова програми виховання та виховні технології. Система виховної роботи у школі (2 години)

1. Зміст виховання як можливість дитини взаємодіяти зі світом через різні види діяльності.

2. Сучасний зміст виховання. Дві групи базових (культурних) цінностей (за Н.Б. Криловим)

3. Структура цільових програм.

4. Основні етапи складання плану виховної роботи школи.

5. Формування ключових компетентностей учнів.

Змістовий модуль II.

Методичний інструментарій виховної діяльності педагога.

Тема: Методи та форми виховання, їх класифікація години)

1. Скласти опорну таблицю "Методи виховання, порівнявши різні підходи до класифікації методів виховання Умови оптимального вибору формі методів виховання.

3. Скласти опорну таблицю Форми виховання, порівнявши різні підходи до класифікації форм виховання.

4. Моделі організації виховних справ.

Тема : Методи підготовки та проведення бесіди та диспуту. (4 години) Методичні вимоги до написання плану проведення бесіди. Методичні вимоги до написання плану проведення диспуту. Скласти тематику морально-етичних бесід для підлітків Скласти тематику диспутів для старшокласників на актуальні теми.

Тема: Методи підготовки та проведення конкурсних робіт і КТД – форми колективної творчої діяльності. (4 годин)

1. Розробка положення та сценарію конкурсної програми (теми за вибором) Календар шкільних свят.

3. Класна година, методика і форми її проведення.

Змістовий модуль III.

Майстерність педагога у виховній взаємодії.

Тема: Інтерація як методична інновація. (6 годин)

1. Дві групи інтерактивних технік як складових елементів інтерактивних технологій. Загальні правила роботи в малих групах.

3. Структура тренінгового заняття. Орієнтовний план проведення тренінгового заняття.

Тема: Особливості організації проектної діяльності учнів у позаурочний час (6 годин)

1. Тематика позаурочних проектів. Розробка учнівського проекту (тема за власним вибором).

Тема: Діагностика ефективності процесу виховання. Методики оцінювання рівнів вихованості (6 годин).

1. Проаналізувати методики вимірювання рівня вихованості учнів (за Т.І.Шамовою) та (Н.Є.Щурковою). Критерії та рівні вихованості.

Вимоги до оцінювання рівнів вихованості

4. Організація та особливості виховної роботи з батьками. Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентів, подано у вигляді табл. 6.1.

Підготовка мультимедійних презентацій

Загальні методичні рекомендації:

Мультимедійна презентація містить текстові матеріали, фотографії, малюнки, слайд-шоу, звукове оформлення і дикторський супровід, аудіо та відеофрагменти і анімації.

1. При оформленні мультимедійної презентації необхідно дотримуватися єдиного стилю подання інформації.

2. Всі слайди презентації повинні бути виконані в програмі Microsoft PowerPoint будь-якої версії в єдиному стилі.

3. Розмір файлу повинен бути не більш ніж 2Мб, кількість слайдів 10-15.

4. Має бути титульний, інформаційний та підсумковий слайди.

5. Титульний слайд повинен відображати тему презентації і хто її виконав (прізвище, ім'я, навчальна група, курс, факультет).

6. На підсумковому слайді вказується список використаних джерел та стислий висновок роботи.

7. Формат слайдів. Параметри сторінки: - розмір слайдів - екран; орієнтація - альбомна; ширина - 24 см.; висота - 18см.; нумерація слайдів з «1».

8. Формат видачі слайдів - «Презентація на екрані».

9. Оформлення слайдів: шрифти для використання: TimesNewRoman, Arial, ArialNarrow. Не дозволяється змішувати різні типи шрифтів в одній презентації.

10. Написання: звичайний, курсив, напівжирний; колір і розмір шрифту має бути підібраний так, щоб всі надписи чітко читати на обраному полі слайду.

10. У титульному і підсумковому слайді використання анімаційних об'єктів не допускається.

11. Слайди не переповнювати текстом.

12. Використовувати прості слова та речення.

13. Вимоги до інформації: науковість, логічність, доступність, однозначність, лаконічність, завершеність, достовірність, сучасність, достатність.

14. Недопустимість граматичних та інших помилок.

15. На одному слайді не рекомендується використовувати більш ніж 3 кольори: один для фону (світлий), другий для заголовку, третій для тексту.

16. Таблична інформація вставляється до слайду як таблиця текстового процесора MS Word або табличного процесора MS Excel. Але не слід використовувати таблиці з великою кількістю даних.

17. Діаграми готуються з використанням майстра діаграм табличного процесора MS Excel.

18. Надписи до ілюстрованого матеріалу повинні відповідати його змісту.

19. Файлу мультимедійної презентації надати ім'я та розширення ppt. Наприклад: Петренко А. С- petrenko_as.ppt або as_petrenko.ppt Примітка: у презентації розміщувати тільки оптимізовані (стислі) високої якості зображення.

Орієнтовна тематика навчально-дослідних робіт у вигляді проекту з навчальної

дисципліни «Теорія та методика виховної роботи»

1. Виховна система ЗНЗ

2. Становлення та розвиток превентивного виховного простору

3.

«Громадсько-активна школа Школа проти СНІД-у» Виховання гендерної культури молоді у ЗНЗ Діяльність педагогічного колективу щодо формування правової культури учнів Учнівське самоврядування у виховній системі навчального закладу.

8. Виховання у сфері прав свобод людини

9. Культура вчителя у системі сімейно-шкільного виховання.

10. Виховання у сфері культури миру, толерантності

11. Підвищення соціального статусу ізольованих учнів.

12. Здоров'я через виховання

13. Творча обдарованість

14. Кроки до інформаційного суспільства

15. Моніторинг якості виховання у ЗНЗ

16. Імідж ЗНЗ

17. Профорієнтаційна робота школи

18. Пізнаємо свою країну

19. Формування моральної культури вихованців

20. Фізично розвинена особистість

21. Заклад життєвої компетентності

22. Зайнятість вихованців у позаурочний час

23. Соціально-педагогічна робота з батьками

24. Партнерські зв'язки з позашкільними закладами

25. Взаємодопомога педагогів

26. Атмосфера естетики

27. Статеве виховання дітей

28. Робота ЗНЗ з соціально незахищеними вихованцями

29. Діяльність педагогів з дітьми неблагополучних сімей

30. Краєзнавча діяльність ЗНЗ

Написання реферату

Загальні методичні рекомендації:

Реферат (доповідь) оформлюється у вигляді письмової роботи в обсязі 5-7 сторінок. Представляється на папері та електронному носії.

**Тематика рефератів, доповідей
(відповідно до структури навчальної дисципліни):**

1. Процес виховання, його специфіка, структурні елементи, рушійні сили.
2. Українська виховна система в контексті світових культурних процесів.
3. Зарубіжна педагогіка про мету виховання.
4. Інтеграція всіх напрямків виховної роботи як умова формування творчої особистості громадянина України.
5. Ідеї народності у працях К. Д. Ушинського, Б. Грінченка.
6. Сучасне тлумачення принципу народності і його застосування в роботі передових учителів України.
7. В.О.Сухомлинський про відповідність виховання віковим та індивідуальним особливостям дитини.
8. Гуманна особистість і шляхи її виховання.
9. Методи виховання в умовах формування відносин співтворчості.
10. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання.
11. В.О.Сухомлинський про використання у початковій школі методів стимулювання.
12. Вітчизняні та зарубіжні психологи, психотерапевти про використання методів заохочення та покарання.
13. Покарання і заходи впливу (за працями А. С. Макаренка).
14. Дисципліна, режим, покарання і заохочення (за працями А. С.Макаренка).
15. Особливості вимог і контролю в роботі з хлопцями та дівчатами.
16. Виховна робота зі шкільними хуліганами.
17. Самовиховання: історія, теорія, методика.
18. Самовиховання: суть, умови, етапи, прийоми.
19. Перевиховання: історія, теорія, методика.
20. Перевиховання, його функції, етапи і принципи.
21. Основні форми організації виховання.
22. Особливості розумового виховання учнів в педагогічній спадщині В. О.Сухомлинського.
23. Формування наукового світогляду молодших школярів.
24. Забезпечення культури розумової праці учнів на уроці (за В. О.Сухомлинським).
25. Моральне виховання як основа вихованості молодшого школяра.
26. Морально-етичне виховання молодших школярів засобами фольклору.
27. Виховання моральних цінностей молодших школярів.
28. Роль вчинку та позитивного прикладу в морально-етичному вихованні молодших школярів.
29. Виховання дисциплінованості та відповідальності молодших школярів.
30. Роль, форми та методи екологічного виховання у формуванні свідомості молодшого школяра.
31. Формування екологічної культури молодших школярів.
32. Формування екологічної свідомості молодших школярів.
33. Зміст, шляхи, форми та засоби естетичного виховання.
34. Естетичне виховання молодших школярів у Павлівській школі В. О.Сухомлинського.
35. Виховання естетичної культури молодших школярів.
36. Естетичне виховання молодших школярів у позакласній роботі.
37. Естетичне виховання молодших школярів на засадах української етнопедагогіки.
38. Трудове виховання молодших школярів у контексті ідей А. Макаренка
39. Виховання трудової активності молодших школярів.
40. Трудове виховання молодших школярів засобами національної педагогіки.
41. Формування в учнів трудової культури засобами народознавства.
42. Зміст та завдання фізкультурно-оздоровче виховання молодших школярів.
43. Сучасні підходи до організації фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми молодшого шкільного віку.

44. Організація фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку в режимі дня школи.
45. Основні напрямки вдосконалення системи фізичного виховання в початковій школі.
46. Система заходів по формуванню здорового способу життя в загальноосвітніх школах.
47. Взаємодія сім'ї і школи в організації фізкультурно-оздоровчої роботи.
48. Правове виховання молодших школярів як один з шляхів формування патріота - громадянина.
49. Формування правової культури молодших школярів.
50. Спільна виховна робота школи, сім'ї та громадськості.
51. Особливості взаємодії сім'ї та школи у формуванні особистості молодшого школяра.
52. Роль класного керівника у налагодженні ефективної співпраці з батьками.
53. Індивідуальна робота з батьками
54. Особливості й перспективи розвитку сучасної сім'ї.
55. Сучасні методи вивчення сімей учнів.
56. Організація спільної діяльності вчителів, батьків і учнів.
57. Класний керівник. функції, напрями і форми роботи.
58. Інноваційні технології у роботі класного керівника.
59. Робота класного керівника з батьками учнів.
60. Критерії оцінювання діяльності класного керівника.
61. Робота класного керівника з організації та проведення позакласної виховної роботи
62. Планування роботи класного керівника.
63. Діагностичний підхід як важлива умова професійної позиції вчителя початкових класів.
64. Особливості діагностики і вимірювання вихованості дитини молодшого шкільного віку.
65. Сутність, мета, завдання позашкільного виховання.
66. Інноваційні методи позакласної та позашкільної роботи у початковій школі.
67. Гурткова робота – один із видів позакласної роботи у навчально-виховному процесі.
68. Роль класного керівника в залученні дітей до діяльності гуртків і секцій за інтересами
69. Бесіда як форма організації позакласної виховної роботи з молодшими школярами.

2. *Складання іспиту*

Формою підсумкового контролю є іспит, який проводиться в усній формі. Робота студентів оцінюється за підсумками виконання основних видів завдань. Якщо студент не відвідував курс лекцій, семінарські заняття і не виконав контрольні заходи, а, отже, не набрав необхідної кількості балів, то він, за рішенням кафедри, не допускається до складання іспиту.

Перелік питань з дисципліни

1. Поняття про процес виховання (у широкому та вузькому значенні, мета і завдання процесу виховання)
2. Сучасні підходи до виховання. Принципи виховання. Виховні технології та цільові програми виховання.
3. Поняття „виховна система”. Складові компоненти системи виховної роботи у школі.
4. Етапи організації виховної діяльності педагога–вихователя. Етапи планування виховної роботи школи.
5. Педагогічні здібності і вміння вихователя. Методи виховання, їх класифікація. Засоби виховання, їх відмінність від методів. Форми організації виховного процесу. Класифікація форм організації процесу виховання. Поняття про виховне заняття, виховний захід, виховну справу, колективну творчу справу. Методика підготовки і проведення бесіди з учнями. Методика підготовки і проведення диспуту. Тематика диспутів. Методика підготовки і проведення конкурсі.
- Методика підготовки та проведення театралізованого шкільного свята.
19. Поняття про колективну творчу діяльність та її основні ознаки. Форми колективної творчої діяльності – методика КТД.
21. Інтерактив як методична інновація. Методика підготовки і проведення інтерактивного виховного заняття.

Методи роботи в малих групах.
Методика підготовки і проведення тренінгових виховних занять.
25. Особливості організації проектної діяльності учнів у позаурочний час.
Методичні поради щодо роботи над проектом (алгоритм).
План учнівського проекту.
Сутність та види педагогічної діагностики.
Загальні методи вивчення колективу та особистості.
30. Структура шкільного колективу.
Напрямки виховної діяльності членів шкільного колективу.
Специфіка організації виховної роботи з обдарованими дітьми та дітьми з девіаціями.
33. Складові компоненти виховного процесу.
34. Зміст виховання школярів у Національній програмі виховання дітей та учнівської молоді в Україні.
35. Зміст виховання як можливість дитини взаємодіяти зі світом через різні види діяльності.
36. Сучасний зміст виховання. Дві групи базових (культурних) цінностей (за Н.Б. Криловим)
37. Структура цільових програм. Основні етапи складання плану виховної роботи школи.
Формування ключових компетентностей учнів. Підходи до класифікації методів виховання
Умови оптимального вибору форми методів виховання.
42. Моделі організації виховних справ. Методичні вимоги до написання плану проведення бесіди. Методичні вимоги до написання плану проведення диспуту. Класна година, методика і форми її проведення.
Етапи реалізації методики КТД. Дві групи інтерактивних технік як складових елементів інтерактивних технологій. Загальні правила роботи в малих групах.
49. Структура тренінгового заняття. Орієнтовний план проведення тренінгового заняття.
Проаналізувати методики вимірювання рівня вихованості учнів (за Т.І.Шамовою) та (Н. Є. Щурковою). Критерії та рівні вихованості.
Вимоги до оцінювання рівнів вихованості
54. Організація та особливості виховної роботи з батьками.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА

1. Бех І. Д. Виховання особистості Монографія У 2 кн. / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003.
2. Вінда О.В. Формування навичок здорового [способу життя](#) у дітей і підлітків За проектом „Діалог”: Навч.-метод. посіб. / О.В.Вінда, О.П.Коструб, І.Г.Сомова, та інші. – К, 2004. – 284 с.
4. Дем'янюк Т. Д. Методика виховання в сучасній школі Навчально-методичний посібник / Т. Д. Дем'янюк. – К. : Науково-методичний центр середньої освіти Міносвіти і науки України, 2000. – 286 с.
5. Друзь З.В. Хрестоматія з методики виховання особистості Настільна книга у 3-х т. / З.В.Друзь. – К, 2008-2009.
6. Карпенчук С.П. Теорія і методика виховної роботи / С.П.Карпенчук, – К, 2005, – с.
7. Красовицький М.Ю. Практична педагогіка виховання / М.Ю.Красовицький. – Плай, 2000. .
9. Макаренко АС. Методика організації виховної роботи / А.С.Макаренко. – К, 1990.
10. Свято у школі збірник сценаріїв удвох частинах / Є.М.Бачинська, Ю.М.
11. Половинчак, Н.В.Яременко. – Біла Церква КОППОК, 2003. – ч. І. – с. Свято у школі збірник сценаріїв удвох частинах / Є.М.Бачинська, Ю.М.

12. Половинчак, Н.В. Яременко. – Біла Церква КОПОПК, 2003. – ч. II. – с. Сухомлинський В.О. Методика виховання колективу / В.О. Сухомлинський. – К, 1971.
13. Суходольська Л.В. Методика виховної роботи / Л.В. Суходольська, ММ. Фіцула. — Тернопіль, 1998.
14. Якса Н.В. Основи педагогічних знань / Н.В. Якса. – К. : Знання, 2007. – с.

Додаткова

- В.В. Воронов. – М. : Шк. Пресса, 2000. – 96 с. Виховання моральності підростаючого покоління Науково-методичний посібник. – К. : Богдана, р.
5. Галян О. Зміст та особливості реалізації виховних технологій у підлітковому віці / О. Галян // Педагогіка і психологія проф. навчання. – 2003. – № 3. – С. 125–132.
7. Коберник О. Прогнозування виховного процесу в загальноосвітньому навчальному закладі / Олександр Коберник // Рід. шк. – 2005. – № 6. – С. 22–25.
8. Козаченко О. Пошук нових ефективних форм виховної роботи / О. Козаченко // Імідж сучас. педагога. – 2004. – № 1. – С. 64–67.
9. Крюкова О. В. Програма „Тренінг ефективності групової взаємодії” / О. В. Крюкова // Психологічна газета. – 2006. – № 22. – С. 20–22.
10. Кондрашова Л.Г. Організація проектної діяльності учнів у позаурочний час / Л. Г. Кондрашова // Виховна робота в школі. – 2007. – № 1(26) – С.
12. Литвинова І. Метод проектів у виховній діяльності / І. Литвинова // Відкритий урок розробки технології, досвід. – 2006. – № 3. – С. 58–59.
13. Маніта В. О. Тренінгові заняття у системі виховної роботи педагога // Соціальний працівник. – 2006. – № 22. – С. 12–24.
- / В. П. Созонов. – М. : Центр „Пед. поиск”, 2002. – 160 с. Пивовар Т.О. Дві сторони однієї медалі Погляди на виховання / Т.О. Пивовар // Вихов. робота в шк. – 2005. – № 6. – С. 17–25.
16. Руденко Ю. Д. Основи сучасного українського виховання / Ю. Д. Руденко; Нац. пед. унт ім. М. П. Драгоманова. – К Вид-во ім. Олени Теліги, 2003. – 328 с.
18. Сележан Й. Ю. Основи національного виховання (історичний, філософсько-релігієзнавчий аспекти Навчальний посібник. – Чернівці Рута, 2004. – 320 с.
19. Сметанський М. Змістові характеристики виховання як педагогічні категорії / Микола Сметанський // Шлях освіти. – 2005. – № 3. – С. 5–9. Сорока Г. І. Планування та аналіз виховної роботи школи / Г. І. Сорока. – Х. : Основа, 2003. – 63 с. Сорока Г. І. Сучасні виховні системи та технології Навч.-метод. посіб. / Г. І. Сорока Харк. держ. пед. унт ім. Г. С. Сковороди, Ін-т післядиплом. освіти. – Х. : Ранок, 2002. – 128 с.
22. Трухін І. Психолого-технологічні основи шкільного виховання Навч. посіб. І. Трухін, О. Шпак Нац. пед. унт ім. М. П. Драгоманова. – Дрогобич : Вимір, 2003. – 404 с.
23. Шевчук І. Використання інтерактивних технологій у проведенні виховних годин / І. Шевчук // Почат. шк. – 2004. – № 5. – С. 13–15 30

